

Hordaland fylkeskommune
Att.: Konst. fylkesrådmann Ingrid Kristine Holm Svendsen
Postboks 7900

5020 BERGEN

Revisjonsrapport nr. 22
(journalføres)

13. november 2019

RAPPORT ETTER INTERIMREVISJON 2019

Generelt

I vår revisjon er det viktig å gjennomføre ei god kartlegging og vurdering av dei sentrale økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisera kor det er størst risiko for feil i rekneskapen. Kartlegginga vi gjer har basert seg på samtalar med nøkkelpersonell, gjennomgang av relevant skriftleg materiale og testing av prosessar og rutinar. I tillegg legg vi vekt på tidlegare erfaring, til dømes det som er tatt opp i revisjonsrapport for tidlegare år. Informasjonen vi får frå kartlegginga er sentral i vurdering av risiko og vidare val av revisjonshandlingar. Hordaland fylkeskommune slår seg frå 1. januar 2020 saman med Sogn & Fjordane fylkeskommune og blir Vestland fylkeskommune. Det er naturleg at det skjer endringar i intern kontroll som er tilpassa ny organisasjon, også på sentrale økonomiområde. Våre vurderingar gjeld for Hordaland fylkeskommune og rekneskapen i 2019. I den grad vi tek omsyn til samanslåinga er det i hovudsak fordi det kan ha konsekvensar for rekneskapen i 2019.

1 Kartlegging og revisjonstilnærming

I interimrevisjonen for rekneskapsåret 2019 har vi hatt dialog med sentrale personar i fylkeskommunen. Vi har gjennomført møte med fylkeskassen, konst. fylkesrådmann og fylkesdirektør økonomi og organisasjon. Vidare er det gjennomført møte med HR løn og samferdsel. Fokus for desse møta har vore å oppdatere vår kjennskap til fylkeskommunen, fange opp endringar i rutinar og intern kontroll og identifisera risikoforhold. I tillegg har vi gjennomført kontrollar på område med mogleg effekt på årsrekneskapen i 2019.

I perioden har vi også utført naudsynte revisjonshandlingar knytt til attestasjonsoppgåver og meirverdiavgiftskompensasjon.

2 Revisjonsområde som er gjennomgått i interimrevisjonen

2.1 Lønsområdet

Vi har kartlagt og testa dei mest sentrale delane av internkontrollen på lønsområdet. Det har ikkje vore særlege endringar frå tidlegare år, og våre kontrollar har ikkje avdekkja vesentlege avvik. Gjennomgangen syner at HR løn per interim er godt i rute med periodiske lønsavstemmingar gjennom året.

2.1.1 Godkjenning/avviksmelding

Vi har over tid hatt særleg fokus på ein viktig rutine hos HR løn. I samband med kvar lønsskjøring vert det sendt ut eit skjema for godkjenning/avviksmelding frå HR løn til dei ulike arbeidsstadane. Kontrollar som er spesifiserte på skjema skal bli utført av leiar på den einskilde arbeidsstaden. Når kontrollar er

gjort skal skjema signerast og returnerast til HR løn. Då den einskilde arbeidsstaden har best oversyn over dei tilsette og lønsutbetaling i eiga eining, er denne kontrollen ein viktig del av den interne kontrollen i fylkeskommunen på området løn. Fylkeskommunen har etablert rutine for avviksmelding i kvalitetssystemet dersom skjema ikkje vert returnert innan gitt frist.

Det har ikkje vore mange avvik i løpet av 2019 så langt, og andel returnert er framleis høg. Vi merker oss at same avdeling går igjen med fleire avvik. Avvik vert meldt i kvalitetssystemet. Det er viktig at tiltak vert sett i verk om same avdeling har mange avvik over tid.

2.1.2 Pensjonar

Vi har kontrollert at fylkeskommunen har tilstrekkeleg gode rutinar for kontroll av at lønsdata registrert hjå pensjonsleverandør er oppdatert med lik data som registrert i lønssystemet til fylkeskommunen. Fylkeskommunen gjer ein full kontroll ein gong årleg, men gjer også kontrollar gjennom året. Det er vår vurdering at rutinar her er tilfredsstillande.

2.2 Innkjøp/handsaming av inngåande fakturaer

Vi har kontrollert utgifts- og investeringstransaksjonar på stikkprøvebasis med omsyn til at dei er tilfredsstillande dokumentert, kontert og bokført. Rutine for fakturamottak, handsaming av fakturaer og rutine for attestering av bilag, har også vore kontrollert.

Vår kontroll viser at rutine for handsaming av inngåande fakturaer er tilstrekkeleg god, og våre stikkprøvar av bilag viser at transaksjonar i stor grad er tilfredsstillande dokumentert, kontert og bokført.

2.3 Fylkesveggar

2.3.1 Avvikling sams vegadministrasjon

Stortinget har vedteke at ordning med sams vegadministrasjon vert avvikla med verknad frå 1. januar 2020. Det medfører at fylkesvegoppgåver som Statens vegvesen har utført for fylkeskommunane vert overført til fylkeskommunane. Då går blant anna ansvar for rekneskapsføring av fylkesvegrekneskapen for Vestland over til Vestland fylkeskommune.

I samband med overføringen er det ei rekkje problemstillingar som fylkeskommunen må følgje godt opp for å sikre at det ikkje oppstår feil i rekneskapen av vesentleg storleik i 2019 og i 2020. Dei mest sentrale vil bli omtala under.

Statens vegvesen har meldt til fylkeskommunane at frå 13. desember 2019 vil fakturaer som vegvesenet mottek som gjeld fylkeskommunane bli sendt i retur til leverandørane og ikkje handsama vidare av Statens vegvesen. Derfor må Hordaland fylkeskommune sørge for å vere i stand til å ta imot fakturaer som gjeld fylkesveggar i Hordaland frå denne dato. Det vil vere krevjande for Vestland og ta betydeleg med ressursar. I tillegg er fylkeskommunen i ferd med å få på plass kompetanse som skal handsame dei andre oppgåvane som Statens vegvesen tidlegare utførde på vegne av fylkeskommunen. Dette skjer delvis ved at tilsette hos vegvesenet byrjar hos fylkeskommunen, og delvis ved at fylkeskommunen tilset nye folk. Denne prosessen er ikkje ferdigstilt, og det er mogleg at det tek noko tid før Vestland har på plass tilstrekkeleg kompetanse på vegområdet. Det gjer det utfordrande for fylkeskommunen å sikre at dei som godkjenner inngåande fakturaer på vegområdet frå 2020 har nok kunnskap om dei ulike vegprosjekta. Vidare aukar risikoen for at utgiftene ikkje kjem med i rekneskapen på rett år.

I åra som Statens vegvesen har sørgd for rekneskapsføring for fylkeskommunane har bokføring hos fylkeskommunen skjedd på basis av månadleg rapportering frå Statens vegvesen. Hordaland fylkeskommune har ført tala inn i rekneskapen til fylkeskommunen som større buntar, og detaljar har vore separat i rapporteringa til vegvesenet. Når fylkeskommunen sjølv skal føre rekneskapen må tilstrekkeleg med detaljar inn i rekneskapen, og det krev at det vert tilrettelagt for det i systemet. Administrasjonen opplyser om at arbeidet med å leggje til rette for dette er i gong.

I tillegg til at fylkeskommunane tek over rekneskapsføring av fylkesvegrekneskapen tek dei også over dei balansepostane som gjeld fylkesvegane, men som har vore ført hos Statens vegvesen. Omfanget her er begrensa, og det er vår vurdering at vegvesenet legg opp til god kvalitetssikring av postane før overføring frå 1. januar 2020.

I overgangen må fylkeskommunane sikre at dei framleis har tilgang til historisk rekneskapsdokumentasjon for fylkesvegrekneskapen. Om ikkje denne vert overført til fylkeskommunane direkte må dei ha god tilgang slik at det er mogleg å framskaffe underlag for å tilfredsstilla krav i bokføringslov med tilhøyrande forskrift. I tillegg er det naturleg at fylkeskommunane har tilgang til historisk prosjektdokumentasjon som gjer dei i stand til å setje seg inn i dialog som vegvesenet har hatt med leverandørar og prosjektpartnarar på dei einstilte prosjekta. Løysning på korleis tilgang til dokumentasjon skal sikrast er, slik vi har forstått det, ikkje endeleg avklart.

Vi er kjend med at administrasjonen er klar over problemstillingane nemnt over og arbeidar med å handsame dei slik at det ikkje skjer større feil i rekneskapen som følgje av avviking av sams vegadministrasjon. Grunna omfang og mogleg konsekvens av feil er det viktig at fylkeskommunen set av tilstrekkeleg med ressursar i overgangen.

2.3.2 Revisjon fylkesvegar

Det har dei siste åra vore gjennomført felles revisjonshandlingar for alle fylkesrevisorane mot Statens vegvesen si rekneskapseining i Vadsø. Fokus har vore på økonomisk intern kontroll og rutinar hos eininga. Den overordna konklusjonen var førre år at det er forsvarleg intern kontroll hos den sentrale rekneskapseininga, og at denne er dokumentert.

Grunna avviking av sams vil det ikkje bli gjennomført tilsvarende gjennomgang av økonomisk intern kontroll hos vegvesenet. Fokus vil vere på overgangen til rekneskapsføring hos fylkeskommunen, og egne revisjonshandlingar vil bli føreteke mot rekneskapen for Hordaland fylkeskommune.

2.4 Meirverdiavgiftskompensasjon

Vi viser til revisjonsrapportar for tidlegare år om meirverdiavgiftskompensasjon knytt til fylkesvegar og risiko for at krav vert forelda.

Det har over tid vore ei betring i nivå på forelda fakturaer, og det har ikkje vore større tap her i 2019 så langt. Som kommentert under punkt 2.3 må fylkeskommunen sjølv handsame fakturaer for fylkesvegrekneskapen frå 13. desember 2019. Då må fylkeskommunen ha på plass rutinar for å sikre at inngåande fakturaer for fylkesvegar vert bokført tidsriktig slik at dei kjem med på rett avgiftstermin.

I samband med overgang frå Hordaland og Sogn & Fjordane til Vestland fylkeskommune må fylkeskommunen sørgje for at leverandørar frå 1. januar 2020 stilar sine fakturaer til Vestland fylkeskommune slik at legitimasjonskrava i avgiftsreglane vert følgd.

I informasjonsskriv som Statens vegvesen har sendt ut til fylkeskommunane sine leverandørar er det opplyst at for fakturaer som gjeld 2019 oppmodast leverandørar til å stile dei til Vestland fylkeskommune, utstede dei i perioden 1. januar 2020 til 15. januar 2020, men datere faktura 31. desember 2019. På fakturadato vil då Vestland fylkeskommune ikkje eksistere, og det er mogleg at det ikkje vil vere i samsvar med reglar for legitimasjon med risiko for at frådrag for mva går tapt.

2.5 Skyss

Ein stor del av Skyss sine billettinntekter kjem gjennom mobilapplikasjonen Skyss Billett. Per september 2019 utgjer inntekt frå mobilbillett i omsetnad ca. 67 % av totalt direkte billettsal i 2019. Andelen billettinntekter frå mobilapplikasjonen er framleis venta å auke ytterlegare i tida som kjem.

Rutinane hos Skyss sin leverandør av mobilapplikasjonen er for Skyss viktig for dei sala som vert belasta kundane sine mobilrekningar, då Skyss sjølv i mindre grad har uavhengige kjelder som inntekta kan

avstemmast mot. Det gjeld særleg for SMS-billettar då Skyss mottok inntektsavrekning her direkte frå leverandør av mobilapplikasjon. For anna sal via mobilapplikasjon skjer overføring av betaling direkte frå Nets (tidlegare Teller) og ikkje gjennom leverandør. SMS-billettar utgjer i omsetnad vel 10 % av samla sal i mobilapplikasjon.

Skyss sin leverandør av mobilapplikasjonen har i 2019 fått utarbeidd ein revisorbekrefta rapport på sin intern kontroll som dekkjer vurdering og testing av dei kontrollrutinane leverandøren har på plass for å sikre at inntektene er fullstendige og nøyaktige. Rapporten er ein Type 2 rapport etter ISAE 3402-standarden og dekkjer perioden frå 1. februar 2019 til 31. juli 2019. Det vil bli utarbeidd ein tilsvarende rapport som dekkjer resten av 2019.

Vi vil i vår revisjon byggje på dei nemde rapportane i samband med revisjon av billettinntekter som kjem gjennom mobilapplikasjonen. Vi råder også fylkeskommunen til å gjere seg kjend med innhaldet i rapportane frå leverandør av mobilapplikasjonen.

I tillegg til revisjon av inntekt som går via mobilapplikasjon vil vi følgje opp øvreste inntekter hjå Skyss i årsoppgjeret.

Avslutning

Utkast til rapport er gjennomgått av administrasjonen utan merknadar.

Dersom noko skulle være uklårt i framstillinga ovanfor, eller det er spørsmål til rapporten, står vi gjerne til teneste.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Bjarne Ryland
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalet ved leiar Inge Reidar Kallevåg
Fylkesdirektør økonomi og organisasjon Nils Egil Vetlesand
Konst. fylkeskasserar Helge Flatebø

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Bjarne Ryland

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5993-4-2318195

IP: 217.173.xxx.xxx

2019-11-13 15:06:05Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>